

มะนาว (*Citrus aurantiifolia* (Christm.) Swingle)

พันธุ์แป้นมินตรา

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล นายสมศักดิ์ จันทร์เรือง

ที่อยู่ เลขที่ 158 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองคู อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130

โทรศัพท์ 084-3773885

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

เมื่อปี พ.ศ. 2555 ได้เริ่มการปลูกมะนาวพันธุ์ที่ใจ แต่ ณ ตอนนั้นพันธุ์ที่เลือกมาปลูกมีความทนต่อโรคแคงเกอร์ (Canker) น้อยมากจึงคิดที่จะพยายามพัฒนาสายพันธุ์ที่สามารถทนโรคแคงเกอร์ขึ้น จึงได้นำมะนาวพันธุ์แม่ไก่ไข่ตก ที่ได้จากการเพาะเมล็ดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ที่สวนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งทนแล้ง ทนน้ำท่วม สามารถอยู่รอดในช่วงที่น้ำทะเลหนุนเป็นเวลาหลายวัน และที่สำคัญคือต้นไม่เกิดโรคแคงเกอร์ขึ้นเลย แต่เนื่องจากเป็นมะนาวโบราณรูปทรงของผลเป็นทรงกลมกิ่งทรงรูปไข่ซึ่งไม่ค่อยเป็นที่ต้องการของตลาด แต่มีความหอม ถูยเยื่อมีความละเอียดฉ่ำน้ำ เปลือกบาง และเมล็ดน้อย จึงเลือกมาเป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ คือ มะนาวเป็นสายอ่างทองที่ปลูกไว้ที่จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเปลือกบาง น้ำเยื่อ เนื้อละเอียด เมล็ดน้อย แต่ไม่ค่อยทนโรคแคงเกอร์ จึงนำพ่อพันธุ์มะนาวพันธุ์แม่ไก่ไข่ตกมาผสมกับแม่พันธุ์คือมะนาวเป็นสายอ่างทอง เมื่อติดผลและผลแก่จึงนำเมล็ดมาเพาะ หลังจากที่ได้ต้นกล้าได้อายุในระดับหนึ่ง จึงสังเกตเรื่องความต้านทานและความทนต่อโรคแคงเกอร์ โดยการนำสปอร์ของเชื้อที่ก่อโรคแคงเกอร์มาสลัดใส่และวางทิ้งไว้ที่โคนต้น ปรากฏว่า ต้นกล้าบางส่วน ไม่แสดงอาการการติดโรคแคงเกอร์ และบางส่วนมีการติดโรคที่ใบบ้างแต่พบว่ามีการทิ้งใบที่ติดโรคออกเองหลังจากนั้น พบว่าต้นไม่มีการติดโรคขึ้นอีก จึงคัดต้นที่มีความทนโรค มาปลูกยังพื้นที่ที่ได้เตรียมไว้ ในปี พ.ศ. 2556 ได้ทดสอบและศึกษาผลการเจริญเติบโตและพัฒนาการของต้นมะนาว โดยทดลอง ความทนโรคแคงเกอร์ ความทนแล้ง และในปี พ.ศ. 2558 ต้นพันธุ์ได้เริ่มติดผล เมื่อกลิบดอกร่วงได้ทดสอบความเหนียวของข้าวดอก ข้าวผลโดยการเขย่าและเอามือตบแรง ๆ ผลคือมีการหลุดร่วงน้อยมากแสดงถึงความเหนียวของข้าวมาก และมีความทนโรคแคงเกอร์ ตั้งชื่อพันธุ์ว่ามะนาว “แป้นมินตรา”

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย มะนาว ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus aurantiifolia* (Christm.) Swingle วงศ์ Rutaceae ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก
- ต้น** ทรงต้นลักษณะเป็นพุ่มกว้าง สูงประมาณ 2 - 3 เมตร ลำต้นสีเทาแกมน้ำตาล มีหนามเล็ก ยาวบริเวณกิ่งอ่อนและซอกใบ
- ใบ** ใบประกอบชนิดใบย่อยหนึ่งใบ ใบอ่อนสีเขียวอ่อน ใบแก่สีเขียวเข้ม รูปร่างใบเป็นรูปกลมรีถึงรูปไข่ ใบกว้าง 4 - 5.5 เซนติเมตร ยาว 6 - 9 เซนติเมตร ปลายใบมน ขอบใบหยักเล็กน้อย เนื้อใบมีต่อมน้ำมันกระจาย (oil gland) ใบอ่อนมีกลิ่นหอม ก้านใบสั้น
- ดอก/ช่อดอก** ช่อดอกแบบช่อกระจุก (raceme) ดอกย่อย 7 - 10 ดอก ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบตามระยะแขนง กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว เกสรเพศผู้สีเหลือง เกสรเพศเมียสีเหลือง

ผล/เมล็ด

ผลออกเป็นช่อปลายพุ่มและกระจายทั่วต้น 5 - 8 ผล ผลแบบส้ม (hesperidium) ทรงผลกลมกึ่งแป้น มีตุ่มไม่แหลมที่ปลายผล เปลือกหรือผนังผลชั้นนอก (exocarp) เรียบมัน มีต่อมน้ำมัน เมื่อสุกมีสีเหลือง เนื้อหรือผนังผลชั้นใน (endocarp) มีลักษณะเป็นกลีบหลายกลีบประกอบด้วยถุงเยื่อบาง ๆ ฉ่ำน้ำ ขนาดเล็กจำนวนมาก เนื้อมีสีเขียวอ่อน เมล็ดขนาดเล็กกลมกึ่งรียาว หัวแหลมท้ายมน ภายในสีขาว

ลักษณะอื่นๆ

เปลือกบาง เปลือกและเมล็ดไม่ขม เมล็ดน้อยจนถึงไม่มี น้ำมีกลิ่นหอม น้ำเยอะ ลูกตกให้ผลผลิตตลอดทั้งปี และทนโรคแคงเกอร์

มะนาวพันธุ์แป้นมินตรา